

УДК 37.016:58.087(06)

С.М. Білявський, Н.М. Журавель

Національний педагогічний університет  
імені М.П. Драгоманова, кафедра ботаніки,  
вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01601

## ЩОДНЯ З НАУКОЮ ТА ОСВІТОЮ

*До 75-річчя від дня народження кандидата біологічних наук, професора, кваліфікованого вченого-ботаніка, громадського діяча та освітянина С.С. Морозюк.*

Народилася Світлана Сергіївна Морозюк 14 червня 1937 року в сім'ї вчителя-біолога в с. Березна Менського району Чернігівської області. У 1955 році зі срібною медаллю закінчила середню школу № 4 м. Чернігова. В цьому ж році вступила на біологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка, який закінчила у 1960 році за спеціальністю біолог-ботанік, вчитель біології і хімії середньої школи.

Після закінчення університету за направленням з 1960 до 1974 року працювала в Інституті ботаніки Академії Наук України, де пройшла шлях від старшого лаборанта до старшого наукового співробітника.

З 1963 по 1968 роки навчалася заочно в аспірантурі при цьому ж Інституті, де в 1971 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю 03.00.05 - ботаніка.

З 1975 року працювала на посадах викладача, доцента (1978-1992 рр.), а з 1992 року - професора кафедри ботаніки Природничо-географічного факультету, сьогодні Інституту природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

В 1980 році Світлані Сергіївні присвоєно вчене звання доцента кафедри ботаніки, а 1996 року - професора цієї ж кафедри.

У 1985-1987 рр. на виконання угоди між НПУ імені М. П. Драгоманова і Шуменською вищою педагогічною школою (Болгарія) Світлана Сергіївна надавала консультації і брала безпосередню участь у вивченні флори Шуменського плато, допомагала у підготовці для цього закладу викладацьких кадрів з ботаніки.

Від початку роботи на посаді викладача і по 2005 рік Світлана Сергіївна проводила заняття нормативного курсу "Ботаніка" на Природничо-географічному факультеті (сьогодні Інституті природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М.П. Драгоманова), а у 1988-2002 роках читала аналогічний курс на фармацевтичному факультеті Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.

З 2003 року проводить заняття з спеціалізованих курсів "Фітоценологія", "Філогенія рослин" та "Основи біоценології" для студентів 5 курсу та магістрів



спеціальності «Біологія» Інституту природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Світлана Сергіївна є активним учасником підготовки наукових кадрів через керівництво аспірантами, яке здійснює з 1998 року та співпрацюючи зі спеціалізованою вченою радою з захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності - ботаніка К 26.215.01 при Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України.

У період з 1998 по 2011 роки керувала роботою десятиох аспірантів, серед яких Н.М. Журавель захистила дисертацію до завершення терміну навчання в аспірантурі. Робота над іншими дисертаційними дослідженнями триває. Зараз керує роботою двох аспірантів, дисертаційні дослідження яких наближаються до завершення.

Наукові інтереси Світлани Сергіївни пов'язані з флористикою, систематикою і охороною рослин, викладанням ботаніки у вищій і середній школах, проблемами екологічної освіти і виховання молоді.

Світлана Сергіївна є активним учасником і громадсько-наукового життя. Чимало уваги надає роботі з вчителями, школярами та студентами, читаючи лекції та надаючи наукові і методичні консультації, працюючи з обдарованою молоддю у школах, в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді, беручи участь в учнівських і студентських біологічних олімпіадах тощо. Вона є членом Ради Українського ботанічного товариства, членом редколегії журналу "Біологія і хімія в школі" тощо.

Протягом багатьох років була членом та очолювала комісію з біології Науково-методичної ради МОН України, членом журі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року», що проводився серед учителів біології, тощо.

Вже третє десятиріччя Світлана Сергіївна працює у складі журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології та Всеукраїнського турніру юних біологів (з 2009 року).

З перших років незалежності України Світлана Сергіївна багато працювала по розбудові шкільної біологічної освіти. Брала участь у розробці програми та стандарту освіти з біології. Вона є автором першого національного підручника для учнів «Біологія 6» (Гене́за, 1996), розробила до нього навчально-методичний комплекс (зошит, набір таблиць і дидактичні матеріали для контролю знань тощо), є науковим редактором підручника нового покоління «Біологія 7» (Грамота, 2007) та інших навчально-методичних посібників з біології для вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл.

У науковому доробку Світлани Сергіївни Морозюк понад 200 наукових праць, серед яких монографії, навчальні посібники для вищої школи, підручники і навчальні посібники для середньої школи, статті у фахових журналах, публікації.

Світлана Сергіївна створювала авторські колективи, з якими підготувала і видала навчальні посібники для вищої школи, зокрема «Географія рослин з основами ботаніки» (Вища школа, 1991), «Систематика вищих рослин. Лабораторні заняття» (Вища школа, 1987), «Польова практика з ботаніки. Програма і методичні вказівки» (Фітосоціоцентр, 2004), «Трав'янисті рослини України» (Навчальна книга - Богдан, 2007), «Лабораторні заняття з систематики судинних рослин» (Навчальна книга - Богдан, 2008), «Систематика судинних рослин. Курс лекцій» (НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009), «Лабораторний практикум з ботаніки (анатомія і морфологія рослин)» (НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011), Робочий зошит «Ботаніка. Анатомія і морфологія рослин» (НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012) тощо.

Вона є співавтором таких фундаментальних видань, як «Ефіроолійні рослини України», «Трав'янисті рослини», «Визначник вищих рослин України», «Хорологія флори України», «Червона книга України» та інші.

Чимало сил і енергії, всі свої знання і досвід Світлана Сергіївна віддає навчанню молодих спеціалістів – дипломантів, магістрантів і аспірантів. Нагороджена медалями і

## ІСТОРІЯ БІОЛОГІЇ. ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

---

пам'ятними знаками «1500 років м. Києву» (1982 р.), «Ветеран праці» (1988 р.), «Відмінник народної освіти» (1988 р.), «Відмінник освіти України» (2002 р.), Почесними грамотами МОН України (1998 р., 2000 р., 2003 р.).

Світлана Сергіївна – непересічний Вчений, Вчитель з великої літери, а ще й турботлива Дружина, добра Мати і лагідна Бабуся, талановита і мудра Жінка, надто скромна, проста, інтелігентна і чуйна Людина, яка в житті керується правилом: за добро добром платять. Ми пишаємося, що працюємо поряд з такою людиною і навчаємося у неї.

Дорога Світлано Сергіївно! Дякуємо за те, що Ви є, що, входячи в аудиторію, залишаєте там частинку себе, яка обов'язково потрапляє у серце кожного. Наша освіта, наука і культура переживає нині нелегкі часи. Але її фундаментом, опорою та світочем в усі часи були, залишаються і будуть такі наставники і вчителі, як Ви. Тож нехай щедра доля дарує Вам ще багато років плідної творчої праці і натхнення, нехай сонячна посмішка ніколи не згасає на Вашому обличчі, нехай Ваше життєве кредо «Жодного дня без роботи» буде взірцем для Ваших учнів, послідовників та шанувальників.

**С.Н. Белявский, Н.М. Журавель**

### **КАЖДЫЙ ДЕНЬ С НАУКОЙ И ПРОСВЕЩЕНИЕМ**

*К 75-летию со дня рождения кандидата биологических наук, профессора, квалифицированного ученого-ботаника, общественного деятеля и педагога С.С. Морозюк.*

Описана история жизненного и творческого пути С.С. Морозюк, ее вклад в развитие ботанической науки, среднего и высшего образования, а также список основных публикаций юбиляра.

**S.N. Belyavsky, N.M. Zhuravel**

### **EVERY DAY WITH SCIENCE AND EDUCATION**

*On the 75th anniversary of the birth of the candidate of biological sciences, professor, qualified scientist, botanist, educator and social activist, S.S. Morozyuk.*

Describes the history of life and creative path, SS Morozyuk, its contribution to botanical science, secondary and higher education, as well as a list of key publications yuvilyara.

Надійшла 15.06.2012 р.